

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 vtrum liceat iurare per creaturam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

non finis est utilitas est iuramenti. Vnde quando inuenies q iuramentum ordinatur ad uerum, quod firmatur, ut litera dicit in responsione ad secundum y. artic. intellige de ordine honesti ad utile, & non de ordine utilis ad honestum. Honestum. n. habet animum utile quasi effectum, & non habet utile pro fine. Nec te p

finē morales actus species fortitū.

AD SECUNDUM dicendum, q ille qui iurat, utitur quidem ueneratione, aut dilectione eius per quem iurat, non autē ordinat iuramentū ad uenerandū, aut diligendū eū p quē iurat, sed aliquid aliud qd est necessariū præsenti uitæ.

AD TERTIUM dicendum, q sicut medicina est utilis ad sanandū, & tñ quanto magis est uirtuosior, tanto maius nocumentū inducit, si non debite sumatur: ita et iuramentum utile quidem est ad confirmationē, tamen quantum est magis uenerandum, tanto est magis periculosum, nisi debite inducatur: quia ut dicitur Eccl. 23. Si frustra iuraueris, id est, deceperis fratrem, delictum ipsius supra ipsum erit. Et si dissimulaueris, quasi per simulationē iurando falsum, delinquit dupliciter, quia. si simulata egrotas est duplex iniquitas: & si in uanū iuraueris, id est, sine debita cā, & necessitate, non iustificabitur.

ARTICVLVS VI.

Utrum liceat per creaturas iurare.

AD SEXTUM sic proceditur. Vt q non liceat p creaturas iurare. Dicitur Matt. 5. Ego dico uobis non iurare oīno, neq. p cælum, neq. per terrā, neq. per Hierosolimā, neque per caput tuū, qd exponens Hier. dicit. Considera, q hic saluator nō per Deū iurare prohibuit: sed per cælū, & terrā &c.

¶ 2 Præ. Poena non datur nisi culpa: sed iuranti per creaturas adhibetur poena. dicitur n. 7. 22. q. 1. Clericū per creaturam iurātem acerrime obiurgandum: si perstiterit in uitio, excommunicādū placuit. ergo illicitū est per creaturas iurare.

¶ 3 Præ. Iuramentū est actus latriæ, sicut dictum est: sed cultus latriæ non datur alicui creaturæ, ut patet Roman. 1. ergo non licet iurare per aliquam creaturam.

SED CONTRA est, q Ioseph iurauit per salutem Pharaonis, ut legitur Gen. 42. Ex consuetudine etiam iuratur per Euangelium, & per reliquias, & per sanctos.

RESPON. Dicendum, q sicut supra dictum est, duplex est iuramentū. Vnū quidem, quod fit per simplicem cōtestationē, in qntum, s. testimonium Dei inuocatur, & hoc iuramentū inuitur diuinæ ueritati, sicut & fides. Fides autē est

Appellatur tamen uerum quod confirmatur materia iuramenti uel propter dictam similitudinem, uel potius sicut materia agentis, circa quam scilicet ueratur agens; sicut materia orationis pro sanitate uocatur sanitas, & huiusmodi.

Super quasi octuagesimo nono articulum sextum.

per se quidem, & principaliter de Deo, qui est ipsa ueritas: secundario autē de creaturis, in quibus ueritas Dei relucet, ut supra habitum est. Et si similiter iuramentū principaliter refertur ad ipsum Deū, cuius testimonium inuocatur, secundario autē assumitur ad iuramentū aliquæ creaturæ nō secundū se,

sed in qntum in eis diuina ueritas manifestatur. Sicut iuramus per Euangelium, i. per Deū, cuius ueritas in Euangelio manifestatur: & per sanctos, q hanc ueritatē crediderunt, & obseruauerunt. Alius autē modus iurandi est per execrationē, & tñ hoc iuramentū inducitur creatura aliqua, ut in qua diuinum iudicium exercetur. Et sic solet hō iurare per caput suū, aut per filium suū, aut per aliq. aliā rem, quā dicitur. Sicut & Apostolus iurauit 2. ad Cor. 1. dicens. Ego testē Deum inuoco in animā meā. Quod autē Ioseph p salutem Pharaonis iurauit, utroque mō intelligi potest uel p modū execrationis, quasi salutē Pharaonis obligauerit Deo, uel p modum cōtestationis, quasi cōtestando ueritatē diuinæ iustitiæ, ad cuius executionem principes terræ constituuntur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Dñs prohibuit iurare per creaturas, ita q eis adhibeatur reuerentia diuina. Vñ Hier. ibidē subdit, q Iudæi per angelos &c. huiusmodi iurantes creaturas uenerabantur Dei honore. Et eadē rōne puniuntur secundū canones, clericus per creaturā iurās, qd ad blasphemiam infidelitatis pertinet. Vñ in sequenti ca. dicitur. Si quis per caput Dei, uel caput iurauerit, uel alio mō blasphemia contra Deū usus fuerit, si in ecclesiastico ordine est, deponatur. Et per hoc patet responsio ad Secundum.

AD TERTIUM dicendum, q cultus latriæ adhibetur ei, cuius testimonium iurādo inuocatur. & id precipitur Exod. 23. Per nomen externorum deorum nō iurabitis. Non autē exhibetur cultus latriæ creaturis, q in iuramento assumuntur, secundū mōs prædictos.

ARTICVLVS VII.

Utrum iuramentum habeat uim obligandi.

AD SEPTIMUM sic procedit. Vt q iuramentū nō habeat

In art. 6. eiusdem q. 89. dubium occurrit; An confirmare quod dicitur decido. In ueritate, aut & per fidem meā & hmo, sit iuramentum, quicquid minus seruantes scripserunt. Et rō est, quia non inuocatur in his testimonium diuini, sed humana adiuncta ad firmitatem. Cū, n. dicitur. In ueritate sic est, nihil aliud dicitur, quam ueritas sic est. Nec obstat, quia Deus sit ueritas, non tñ qd affirmatur de ueritate, affirmat de Deo: quia ueritas comunior est quam Deus. Qui autē dicit, per fidē meā sic faciā uel sic est, nō de fide, q est uirtus theologica, sed de fide q est uirtus moralis, loquitur, hoc est, fidelitate. & perinde est ac si diceret, ita hoc faciā sicut cū fidelis in pmissis, uel in dicendo uerū. Scipsū ergo afferit in teste, nō Deū. Sicut rege promittentes in fide regia, non iurant p hoc, sed propria fidelitate excellentē, qualis dicitur in rege eē afferunt ad cōfirmandum ut sic seipsos inducant in testes, non Deū. Et est sic de simili lib. puta, dicere, Ad fidē bonā &c. sic est, aut sic faciā. Sēper nā que de fidelitate est sermo, qd sermonū ueritas fidelitati innititur, non fidei, quæ est uirtus theologica, & uerba sū subiecta materia intelligenda sunt. Hæc autē dicitur per se intelligi, nō pacci dens, qd si iste putat, qd dicere ista sit iuramentum, & dicit proculdubio, ex intentione sua iurat ille, non ex uerborum.

Ad hoc breuiter dicitur q nihil horū est iuramentum, quicquid minus seruantes scripserunt. Et rō est, quia non inuocatur in his testimonium diuini, sed humana adiuncta ad firmitatem. Cū, n. dicitur. In ueritate sic est, nihil aliud dicitur, quam ueritas sic est. Nec obstat, quia Deus sit ueritas, non tñ qd affirmatur de ueritate, affirmat de Deo: quia ueritas comunior est quam Deus. Qui autē dicit, per fidē meā sic faciā uel sic est, nō de fide, q est uirtus theologica, sed de fide q est uirtus moralis, loquitur, hoc est, fidelitate. & perinde est ac si diceret, ita hoc faciā sicut cū fidelis in pmissis, uel in dicendo uerū. Scipsū ergo afferit in teste, nō Deū. Sicut rege promittentes in fide regia, non iurant p hoc, sed propria fidelitate excellentē, qualis dicitur in rege eē afferunt ad cōfirmandum ut sic seipsos inducant in testes, non Deū. Et est sic de simili lib. puta, dicere, Ad fidē bonā &c. sic est, aut sic faciā. Sēper nā que de fidelitate est sermo, qd sermonū ueritas fidelitati innititur, non fidei, quæ est uirtus theologica, & uerba sū subiecta materia intelligenda sunt. Hæc autē dicitur per se intelligi, nō pacci dens, qd si iste putat, qd dicere ista sit iuramentum, & dicit proculdubio, ex intentione sua iurat ille, non ex uerborum.

Super quasi octuagesimo nono articulum septimum.

In art. 7. eiusdem q. 89. q. duo occurrunt dubia

Super quasi octuagesimo nono articulum septimum.

In art. 7. eiusdem q. 89. q. duo occurrunt dubia

Loco citato in arg.

22. q. i. ca. Si quis per caput illud.

3. di. 39. ar. 3. q. i. Et 3. & 4. di. 29. ar. 1. ad 4. Et quoli. 3. art. 24. & quoli. 5. art. 27. & quoli. 12. art. 232.